

KONKURENCES TIESĪBU ZIŅAS

Cienījamais lasītāj!

Šajā zvērinātu advokātu biroja RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS sagatavotajā konkurences tiesību jaunumu apskatā atradīsiet ziņas par, mūsdiā, nozīmīgākajām nozares aktualitātēm.

Šiem un citiem mūsu biroja jaunumiem ātrāk un ērtāk ir iespējams sekot arī Raidla Lejiņš & Norcou Latvijas biroja Twitter kontā @RLN_Latvia.

Ar cieņu -

Dace Silava-Tomsone
Vadošā partnere,
Zvērināta advokāte,
ES un konkurences tiesību
prakses grupas vadītāja

Uģis Zeltiņš
Zvērināts advokāts

Tiesu prakse

ES Tiesa pasargā "neīstus pašnodarbinātos" no konkurences tiesību aizliegumiem

04.12.2014. spriedums lietā C-413/13 [FNV Kunsten Informatie en Media]

ES Tiesa ir izskaidrojusi, ka minimālo cenu (tarifu) fiksēšanas aizliegums nav attiecināms uz kopīgumu starp pašnodarbinātu orķestra mūziķu apvienību un orķestru apvienību, ja mūziķi pēc būtības ir pielīdzināmi darbiniekiem.

Hāgas apelācijas tiesa izskata lietu, kurā pašnodarbinātu mūziķu apvienība lūdz, lai Nīderlandes konkurences aizsardzības iestādei tiktu uzlikts pienākums labot publisku paziņojumu. Paziņojumā norādīts, ka darba kopīgumā nedrīkst noteikt fiksētus vai minimālus pašnodarbinātu personu tarifus. Mūziķu apvienība uzskata, ka aizliegums konkurentiem fiksēt cenas neattiecas uz sociāla rakstura nolīgumiem. Hāgas apelācijas tiesa lūdza ES Tiesas skaidrojumu.

ES Tiesa secināja, ka parasti pašnodarbinātas personas ir "uzņēmumi", tādēļ konkurences tiesības uz tām attiecas pilnā mērā, taču situācija ir citāda "neīstu pašnodarbināto" gadījumā: tie pēc būtības ir pielīdzināmi darbiniekiem, un viņu kopīgumi drīkst ietvert fiksētus vai minimālos tarifus.

Spriedums gan jāinterpretē piesardzīgi. Abi nosacījumi – konkrētajam kopīguma noteikumam ir sociāls mērķis un persona ir "neīsts pašnodarbinātais" – ir nepieciešami, lai konkurentu vienošanās aizliegums nebūtu piemērojams.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

ES Tiesas ģenerāladvokāts piekrīt sūdzībai par pārmērīgu uzņēmuma pārmeklēšanu

12.02.2015. secinājumi lietā C-583/13 P [Deutsche Bahn un citi]

ES Tiesas ģenerāladvokāts Vāls (*Wahl*) uzskata, ka konkurences aizsardzības iestāde uzņēmuma pārmeklēšanas laikā nedrīkst apzināti meklēt pierādījumus par pārkāpumiem, kas atrodas ārpus konkrētās lietas robežām.

2011. gada martā Komisija bez brīdinājuma ieradās *Deutsche Bahn* telpās, lai izmeklētu iespējamu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Izmeklēšana bija ierosināta par nevienlīdzīgiem noteikumiem elektroenerģijas piegādē *Deutsche Bahn* meitassabiedrībām un citiem tirgus dalībniekiem. Pārmeklēšanas laikā Komisija atrada dokumentus, kas radīja aizdomas par vēl citu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas epizodi (proti, "infrastruktūras stratēģisku izmantošanu" nolūkā apgrūtināt konkurentu piekļuvi tai). Komisija atsauca uz agrāku ES Tiesas praksi, saskaņā ar kuru tā nedrīkst ignorēt nejausi uzietus pierādījumus, un ierosināja vēl vienu lietu.

Tomēr tiesvedības gaitā tika noskaidrots, ka pirms *Deutsche Bahn* pārmeklēšanas Komisija izmeklētājiem kā "fona informāciju" bija atklājusi ziņas par citu nesenu sūdzību, kas attiecas tieši uz otro iespējamo pārkāpumu. Ģenerāladvokāts Vāls uzskata, ka šādos apstākļos pierādījumi par otro pārkāpumu nav "nejausi uzieti". Komisiju viņš kritizē par pierādījumu neatļautu "zvejošanu" ("*fishing expedition*").

Šajā numurā:

Tiesu prakse

- ES Tiesa pasargā "neīstus pašnodarbinātos" no konkurences tiesību aizliegumiem
- ES Tiesas ģenerāladvokāts piekrīt sūdzībai par pārmērīgu uzņēmuma pārmeklēšanu
- Augstākā tiesa maina praksi par labu "valsts kapitālismam"
- Administratīvā apgabaltiesa Konkurences padomei ļauj pārkāpt lēmuma pieņemšanas termiņu

Citviet

- Somijā nostiprina konkurences aizsardzības iestādes tiesības meklēt datus "mākonī"

Konkurences tiesību attīstība

- ES Komisija publicē pētījumu par tirgus definēšanu
- Konkurences padome pieņem mutvārdu uzklaušanās procedūras vadlīnijas

Atliek vērot, vai Tiesa sekos ģenerālvokāta ierosinājumam atcelt Vispārējās tiesas spriedumu un divus Komisijas lēmumus. Tiesa lemj atbilstoši ģenerālvokāta secinājumiem aptuveni četros gadījumos no pieciem. Ja Tiesa tiešām saskatīs izmeklēšanas procedūras pārkāpumu, spriedums būs vēl viens stimuls pārskatīt Latvijā ierasto praksi, kurā izmeklēšanas priekšmetu Konkurences padome un tiesas definē cik vien iespējams plaši.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Augstākā tiesa maina praksi par labu "valsts kapitālismam"

29.12.2014. spriedums lietā SKA–79 [L&T]

Augstākā tiesa ir mainījusi praksi jautājumā par valsts un pašvaldību tiesībām veikt komercdarbību.

Strīda būtība ir vienkārša: Limbažu un Cēsu pašvaldības izveidoja atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu un bez konkursa ar to noslēdza līgumu; L&T prasa, lai tiesa pašvaldībām uzliktu pienākumu rīkot publiskā iepirkuma procedūru.

Agrākajā praksē Augstākā tiesa pārbaudīja, vai publisko tiesību subjektam nepieciešamos pakalpojumus spēj nodrošināt tirgus. Savukārt aplūkojamajā spriedumā tiesa atzīst prakses maiņu un norāda: "[...] publiskai personai ir plaša rīcības brīvība, kas balstās publiski definētos mērķos un apsvērumos, kas var būt atkarīgi [sic.] no tā, cik sociāli orientētu politiku tā īsteno. Tādēļ kontrole pār šādu izšķiršanos un rīcību nepakļaujas tiesību kritērijiem un tādējādi – tiesas ietekmei."

Sprieduma ietekmi ir grūti prognozēt; domājams, tas tikai pārvirza strīdu fokusu uz jautājumu par to, kas ir un kas nav "politiska izšķiršanās". Vienīgais skaidri noprotamais sprieduma vēstījums ir Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta pieaugoša neuzticība brīvam tirgum.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Administratīvā apgabaltiesa Konkurences padomei ļauj pārkāpt lēmuma pieņemšanas termiņu

06.01.2015. spriedums lietā A43016313 [Austrumu energoceltnieks]

Administratīvā apgabaltiesa kā nebūtisku procesuālu pārkāpumu ir akceptējusi Konkurences padomei noteiktā lēmuma pieņemšanas termiņa neievērošanu.

Konkurences likums noteic, ka "*Konkurences padome pieņem lēmumu sešu mēnešu laikā no lietas ierosināšanas dienas*", bet "*ar motivētu lēmumu var pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu uz laiku, kas nepārsniedz divus gadus no lietas ierosināšanas dienas*".

2013. gada 17. jūnijā Konkurences padome par aizliegtu vienošanos vairāk nekā 316 iepirkumos sodīja 26 uzņēmumus, kas veic energobūvdarbus. Izmeklēšanas lieta bija ierosināta 2011. gada 21. aprīlī, proti, 2 gadus un teju 2 mēnešus pirms lēmuma pieņemšanas. *Austrumu Energoceļnieks* tiesā apgalvoja, ka lēmums ir atceļams termiņa nokavējuma dēļ. Tiesa tam nepiekrīta:

Ņemot vērā, ka Padomei bija pienākums pirms nelabvēlīga administratīvā akta izdošanas noskaidrot lietas dalībnieku viedokli un ka bija liels lietas dalībnieku skaits, kā rezultātā aizkavējās lietas dalībnieku iepazīšanās ar lietas materiāliem, paskaidrojumu iesniegšana un iestādes viedokļa pamatojuma iekļaušana Lēmumā, apgabaltiesa uzskata, ka šajā gadījumā termiņa nokavējums nav uzskatāms par būtisku procesuālu pārkāpumu un ka tas nevarēja novest pie prettiesiska administratīvā akta izdošanas.

Spriedums ir raksturojams kā paredzams. Saskaņā ar administratīvo tiesu praksi likumā iestādēm noteiktie lēmumu pieņemšanas termiņi nav prekluzīvi termiņi, proti, tādi, k-urim ir izšķirošs un absolūts raksturs un kas aprobežo tiesību (šajā gadījumā – iestādes lēmuma pieņemšanas tiesību) pastāvēšanu laikā. Vienlaikus tomēr jāšaubās, vai ilgākā laika posmā pašas Konkurences padomes interesēs ir tiesu prakse, kuras atbilstība pamattiesību normām ir apšaubāma.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Citviet

Somijā nostiprina konkurences aizsardzības iestādes tiesības meklēt datus "mākonī"

06.02.2015. grozījumi Somijas konkurences likumā [Laki kilpailulain] [FIN]

Somijā grozīts konkurences likums, nosakot, ka konkurences aizsardzības iestādei ir tiesības veikt izmeklēšanas darbības arī tieši uzņēmumā, kas sniedz datu apstrādes ārpakalpojumu izmeklējamajam tirgus dalībniekam. Likuma precizējums tika uzskatīts par nepieciešamu sakarā ar "mākoņa" pakalpojumu pieaugošo popularitāti.

Latvijā, līdzīgi kā daudzās citās valstīs, pagaidām var strīdēties par to, vai konkurences aizsardzības iestādei ir tiesības pēc pārbaudāmajiem datiem doties pie "mākoņa" pakalpojumu sniedzēja. Tāpēc paredzams, ka līdzīgi grozījumi tiks pieņemti arī citviet.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Konkurences tiesību attīstībai

ES Komisija publicē pētījumu par tirgus definēšanu

03.2015. Competition policy brief [ENG]

Komisija ir publicējusi īsu un ērti lietojamu pētījumu "Market definition in a globalised world" jeb "Tirgus noteikšana globalizētā pasaulē". Tajā aplūkota pēdējo 10 gadu prakse ES un ASV. Komisija secina, ka ģeogrāfiskie tirgi konkurences lietās tiek definēti plašāk nekā iepriekš. Pētījums ir derīgs atgādinājums tiem konkurences tiesību piemērotājiem, kuri ģeogrāfiskos tirgus visai negribīgi definē plašāk par valsts robežām.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Konkurences padome pieņem mutvārdu uzklaušanās procedūras vadlīnijas

Konkurences padome ir pieņēmusi un publicējusi ilgi gaidītās vadlīnijas par lietas dalībnieku uzklausišanu mutvārdos.

Kā lasāms vadlīnijās, uzklausišana tiek veikta cita starpā tādēļ, ka iestāde *"kā koleģiāla lēmējinstītūcija jeb quasi tiesa savā ziņā aizstāj pirmo tiesas instanci"*. No vadlīnijām izriet, ka turpmāk uzklausišana tiks piedāvāta visos gadījumos, kad Konkurences padome tirgus dalībniekam nosūta paziņojumu par iebildumiem un uzaicinājumu iepazīties ar lietas materiāliem.

Paredzams, ka līdz ar procedūras formalizēšanu uzklausišana iegūs lielāku lomu pārsūdzības procesā: tiesas vēl rūpīgāk vērtēs, vai lietas dalībnieks savus argumentus Konkurences padomei ir paudis jau laikus.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Šī ziņu vēstule ir ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS publikācija un nav uzskatāma par juridisku padomu vai juridisku atzinumu par jebkādiem tajā minētiem faktiem vai apstākļiem. Mēs esam pielikuši pūles, lai apkopotu un sagatavotu ziņu vēstulē pieejamo informāciju, taču mēs negarantējam informācijas pareizību, pilnību vai aktualitāti. Ziņu vēstules saturs paredzēts vispārīgai informācijai, un mēs iesakām konsultēties ar juristu par Jums aktuālu konkrētu situāciju, precizējot Jūs interesējošos juridiskos jautājumus.

ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS | K. Valdemāra iela 20, Rīga | Tel: +371 67240 689 | www.rln.lv